

Pilotní zpráva

Obsah

Základní informace.....	1
Termíny.....	2
Zúčastněné osoby	2
Místo	3
Tematické bloky	4
Popis kurzu.....	4
Inovace.....	5
Zpětná vazba na seminář.....	6
Dotazníky na začátku semináře	6
Dotazníky na konci prvního dne semináře.....	9
Dotazníky po druhém dni semináře.....	10
Závěry	12

Základní informace

Po školení věnovaném moderním výukovým metodám, které se v rámci projektu uskutečnilo v listopadu 2020, byly realizovány pilotní kurzy, jejichž úkolem bylo ověřit, do jaké míry budou prvky moderních výukových metod prezentované na školení fungovat s konkrétní skupinou studentů. Vyučující všech tří univerzit se shodli, že nejlepším předmětem pro pilotní ověření prezentovaných metod je překladatelský seminář. Téma bylo vybráno po projektové schůzce v listopadu 2020. Překladatelství v nejširším slova smyslu je oproti obecnému přesvědčení oblastí, která vyžaduje spolupráci mnoha lidí, nikoli doménou jednotlivce. Podle projektové žádosti měl být v rámci meziuniverzitní spolupráce připraven minimálně jeden pilotní kurz; v praxi se podařilo zapojit všechna tři centra do tří kol workshopu. Jednou z příznivých okolností bylo období distanční výuky. Mezinárodní vzdělávací projekt je skvělou příležitostí k procvičení dovedností spolupráce ve skupině, kde spolupracují lidé z různých zemí. Překladatelství je také rychle se rozvíjejícím oborem, proto je zde obzvláště důležitá výměna

zkušeností, osvědčených postupů a aktualizace znalostí o nejnovějších dostupných technologiích. Pilotní překladatelské kurzy se také ukázaly příležitostí pro studenty k navázání mezinárodních kontaktů, které mohou v budoucnu využít v profesní práci budoucích absolventů.

Všechny činnosti probíhaly v úzké spolupráci mezi pracovníky tří zúčastněných univerzit, přičemž Slezská univerzita v Katovicích působila jako koordinátor.

Termíny

Metodická zpráva o pilotáži - O4

Zahájení intelektuálního výstupu O4 20.11.2020

Konec intelektuálního výstupu O4 31.07.2021

Překladatelské semináře (PL-CZ) 19.03.2021

Překladatelské semináře (PL-CZ) 09.04.2021

Překladatelská dílna (MK-CZ) 22.04.2021

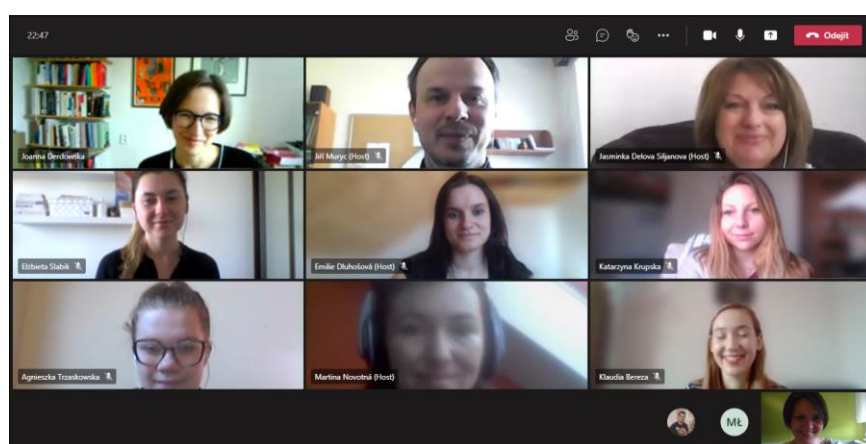
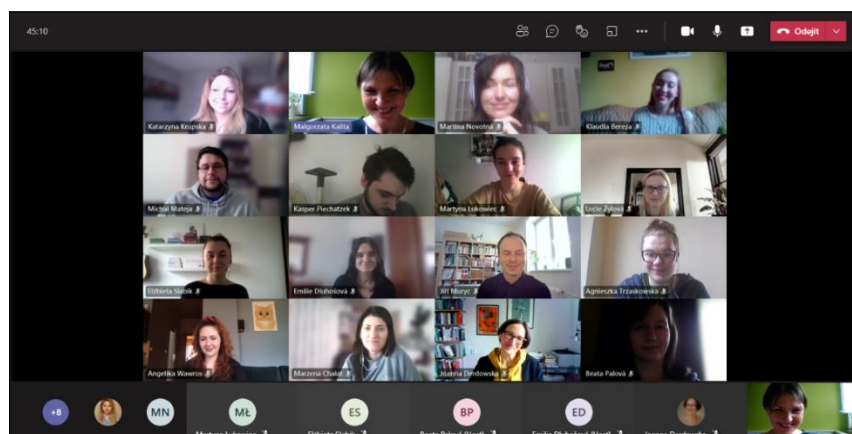
Zúčastněné osoby

Vedoucí:

1. вонр. проф. д-р Јасминка Делова-Силјанова
2. Joanna Derdowska, PhD
3. Dr Małgorzata Kalita
4. Jiří Muryc, PhD

Počet účastníků: 20

Účastníky jsou studenti Slezské univerzity v Katovicích, Ostravské univerzity v Ostravě a Univerzity svatého Cyrila a Metoděje ve Skopji.

Místo
Platforma MS Teams

Tematické bloky

Během třídních seminářů se konaly následující tematické bloky:

Překladatelská analýza, jazykové kombinace MK-CZ a CZ-MK (Ясминка Делова-Силjanова a Jiří Muryc)

Analýza překladu v jazykové kombinaci CZ-PL a PL-CZ (Jiří Muryc a Małgorzata Kalita)

Ekvivalenty, kolokace a frazeologie v jazykové kombinaci MK-CZ, CZ-MK (Ясминка Делова-Силjanова)

Překladová cvičení z L2 do L1 se zaměřením na ekvivalenty a kolokace (Ясминка Делова-Силjanова, Małgorzata Kalita, Joanna Derdowska, Jiří Muryc)

Stylistická cvičení (Joanna Derdowska)

Editorská norma (PL - Małgorzata Kalita, CZ - Jiří Muryc)

Nástroje CAT na příkladu SDL Trados (Małgorzata Kalita)

Lokalizace (Joanna Derdowska)

Strojový překlad (Joanna Derdowska)

Komentář ke studentským překladům z L2 do L1 (Ясминка Делова-Силjanова, Małgorzata Kalita, Joanna Derdowska, Jiří Muryc)

Překladová cvičení v mezinárodních podskupinách z L2 do L1 (Ясминка Делова-Силjanова, Małgorzata Kalita, Joanna Derdowska, Jiří Muryc)

Překladová cvičení v mezinárodních podskupinách z L1 do L2 (Ясминка Делова-Силjanова, Małgorzata Kalita, Joanna Derdowska, Jiří Muryc)

Popis kurzu

Vybrané překladatelské aktivity probíhaly formou několikahodinových workshopů na platformě MS Teams, kterých se účastnili studenti všech tří zapojených univerzit. Formát seminářů umožňuje zaměřit se na dané téma v krátkém, ale intenzivním časovém úseku. Umožňuje také prakticky procvičit navržené techniky. Workshopy se konaly ve třech kolech v různých jazykových kombinacích:

19.03.2021, 09.00 -14.00 (PL-CZ)

09.04.2021, 9.00 - 14.00 hodin (PL-CZ)

22.04.2021, 9.00 - 14.00 hodin (MK-CZ)

Hodiny absolvované během workshopu odpovídají hodinovým jednotkám plánovaným pro překladatelský seminář.

Při pilotních aktivitách byly použity a vyzkoušeny metody výuky, jako je převrácená třída (flipped classroom), projektová metoda, peer to peer learning, brainstorming, gamifikace a další. Byly použity různé informační a komunikační technologie (např. webové aplikace Quizziz, Kahoot, Mentimeter, software pro podporu překladu, jako je Trados, DeepL, Google Translate).

Účast studentů a studentek z různých zemí a univerzit, zejména cvičení v mezinárodních podskupinách a dvojicích, byla pro ně příležitostí ke konfrontaci znalostí a ke sdílení poznatků o metodách a přístupech, které se v daném centru používají. Studenti ve svých dotaznících hodnotili tento prvek kurzu velmi dobře.

Ve všech třech akademických centrech probíhá výuka překladů. Takové kurzy se konají semestrálně, jednou týdně nebo jednou za čtrnáct dní. Stávající kurzy překladu jsou vedeny jedním lektorem (za semestr) a obvykle se zaměřují na překlad z cizího jazyka do mateřského jazyka.

Inovace

Inovace, které jsme v pilotním projektu navrhli, jsou:

- Kumulace aktivit do bloků – jedná se o racionalizační organizační opatření, které dává šanci na delší společné aktivity a činnosti, které umožňují prohloubení tématu vzájemným navazováním na další série cvičení;
- 2 až 4 přednášející – paralelní předávání informací, odlehčení přednášejících;
- Lektori, kteří semináře vedou, pocházejí z různých zemí a jejich mateřským jazykem je jiný jazyk. Výhodou je zapojení kompetentního učitele s metodickou přípravou, znalostí jazyka a kultury, citlivého na nuance stále se vyvíjejícího mateřského jazyka;
- Účastníci seminářů pocházejí z různých zemí a hovoří jiným mateřským jazykem – to umožňuje zavést cvičení, v nichž se někteří účastníci vždy ocitnou v roli odborníků a mají základ pro vzájemné předávání znalostí;
- Aplikace metody převrácené třídy – část materiálu týkající se vybraných terminologických otázek byla předem připravena formou nahrávky, aby se s ní účastníci

mohli seznámit ještě před začátkem hodiny. To jednak šetří čas během hodiny, který lze využít k praktickým cvičením, a jednak se studenti mohou k látce kdykoli vrátit;

- Překladačská cvičení v různých jazykových kombinacích (z L2 do L1, z L1 do L2, ale také z L3 do L2 – v případě Poláků překládajících makedonský text do češtiny); Překladačská cvičení ve směru z L2 do L1 patří k základním činnostem v každé hodině překladačské. Někteří překladačové, ale i translatologové jsou dokonce toho názoru, že je to jediný přijatelný směr v práci profesionálního překladačského. Na druhou stranu mají překladačská cvičení z L1 do L2 pověst obtížnějších a náročnějších, protože cílovým jazykem není jazyk mateřský. Takové překlady se však denně používají ve výuce cizích jazyků (a jak ukazuje praxe, také v práci profesionálních překladačských). Nejprevaratnější aplikací směrovosti překladačského během workshopu byl zpětný překlad z L1/L3 do L2. Toto cvičení si zaslouží podrobnější diskusi. Tato činnost vyžadovala precizní přípravu a znalost jazyků, kterými účastníci semináře hovoří. V tomto konkrétním případě všichni studenti mluvili česky jako L2, jejich rodnými jazyky (L1) byly makedonština nebo polština. Před seminářem lektori vytvořili vlastní překlad krátkého literárního textu z češtiny do polštiny a z češtiny do makedonštiny. Během workshopu studenti pracovali v mezinárodních dvoučlenných týmech. Každý tým obdržel texty obou překladů (v polštině a makedonštině) a úkolem bylo pokusit se vytvořit společný zpětný překlad, tj. text v češtině (tedy pro studenty v jazyce L2), který by mohl být potenciálně výchozím textem pro oba překlady. Tato aktivita má význam nejen pro jazykové dovednosti, ale také významně posiluje měkké dovednosti díky potřebě komunikace a vyjednávání. Výhodou tohoto druhu cvičení je, že má šanci na úspěch i v mezinárodních skupinách, kde účastníci hovoří pouze jedním společným jazykem.

Zpětná vazba na seminář

Dotazníky na začátku semináře

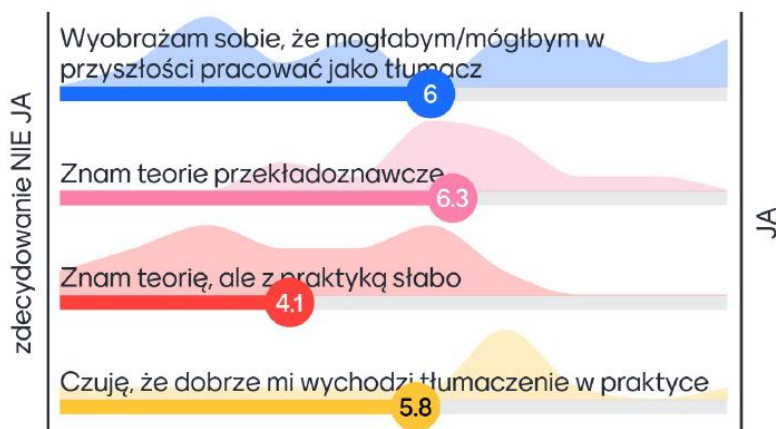
První den workshopu studenti vyjádřili své názory na překlad pomocí aplikace Mentimeter.

Byli požádáni, aby na stupnici od 1 do 10 určili z navržených vět:

- do jaké míry si představují, že by v budoucnu mohli pracovat jako překladačové (průměrné skóre 6 bodů z 10 možných);
- jak jsou obeznámeni s teoriemi překladačského (zde obdržené odpovědi dosáhly v průměru 6,3 bodu);
- do jaké míry znají teorii a zároveň mají potíže s praxí (průměrné skóre - 4,1 bodu);
- jak dobře se cítí při praktických překladačských cvičeních (5,8 bodu).

Kiedy myślę o tłumaczeniu pisemnym...

Mentimeter

Odpowiedzi na skali ukazały poziom grupy i wskazały możliwe obszary, w których by się mogło w przyszłości pracować.

W wstępnym ankiecie seminarystów studenci określili tematy w ramach szerokiego obszaru tłumaczenia, którym by chcieli poświęcić więcej czasu. Z zaproponowanych punktów utworzyli następującą listę. Pierwsze trzy miejsca obsadili:

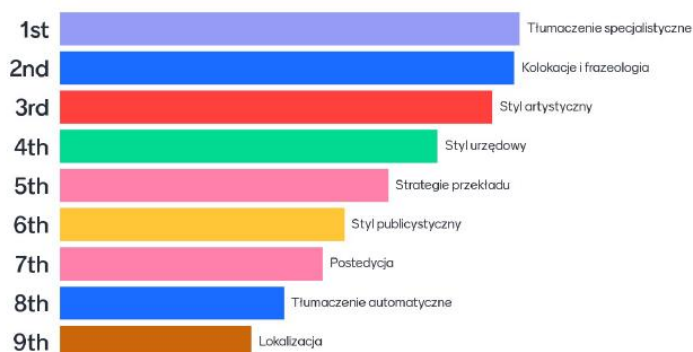
1. specjalizowany przekład;
2. kolokacje i frazeologizmy;
3. artystyczny styl.

Tyż trzy obszary wyraźnie wyróżniały się nad pozostałymi. Po nich następowali:

4. oficjalny styl;
5. translatorskie strategie;
6. dziennikarski styl;
7. po wydaniu;
8. automatyczny przekład;
9. umiejscowienie.

Określenie priorytetów proponowanych obszarów wyraźnie wskazuje, na które pytania nie w tradycyjnym translatorskim kursie występuje czas.

Z którymi zagadnieniami chciał(a)byś więcej popracować?
Przesuń na górę te, na których zależy ci w pierwszej kolejności

Další informací, kterou přednášející obdrželi na začátku workshopu, byla očekávání, s nimiž studenti na mezinárodní překladatelský workshop přišli. Zde se většina odpovědí týkala oblasti znalostí a kompetencí:

- systematizovat znalosti;
- posílení překladatelské kompetence;
- praktická cvičení;
- získávání nových znalostí.

Neméně důležité však byly pro přednášející hlasy týkající se měkkých dovedností. Studenti jasně vyjádřili, že jim záleží na dobré atmosféře, poznávání nových lidí a jejich perspektivě:

- poznávání perspektivy studentů z jiné země;
- příjemná atmosféra;
- poznávání ostatních lidí.

Od dzisiejszych warsztatów oczekuję...

Mentimeter

Poznanie perspektywy językowej kolegów/żanek z południowej strony granicy.	uvidím jiné studenty :) a jak se učí překlad jinde	, že dovidím się, czegoś nowego.
Przyjemnej atmosfery, nauczania się nowych rzeczy na temat przekładu, ćwiczenia praktyki przekładu, poznanie kolegów i koleżanek z Czech :)	Poznanie nowych ludzi i metod przekładu, umocnienie kompetencji przekładowych	Czego oczekuję... Tego, że będzie ciekawie :)
Usystematyzowania wiedzy i wykorzystania jej w praktyce. Poznanie nowych ludzi.	Dowiedzieć i nauczyć się czegoś nowego co w przyszłości pomoże mi w tłumaczeniach.	Zależy mi na zdobyciu praktycznych informacji, które pomogą mi lepiej tłumaczyć.
będzie fajnie, jak dovidím się nowych rzeczy překladové oříšky :-)	usystematyzowanie wiedzy na temat przekładu, nauczanie się czegoś nowego :)	Mam nadzieję, że miło spędzę czas w towarzystwie międzynarodowym, a jednocześnie zależy mi na praktycznych ćwiczeniach z przekładu, bo na studiach teorii mamy wiele.
Poznanie nowych ludzi oraz ich perspektyw na tłumaczenie. Poznanie opinii innych osób na temat przekładów		

Dotazníky na konci prvního dne semináře

Své dojmy studenti zaznamenali do dotazníků ve formě "4Ls Retrospective". (Líbilo se jim, co se naučili, co jim chybělo a po čem toužili) - co se jim líbilo, co se naučili, co jim chybělo a co by chtěli. Odpovědi se soustředily na následující věty:

Líbilo se:

- Atmosféra – přátelská, bez stresu;
- Způsob předávání znalostí / teorie – konkrétní, stručný, úzce propojený s praxí;
- Témata – jejich rozmanitost a počet, zde také zmíněny konkrétní bloky a úkoly, které obzvláště oslovily;
- Spolupráce – možnost pracovat v jiných skupinách než dříve;
- Zapojení školitelů;
- Setkání s dalšími lidmi.

Studenti napsali, že se naučili:

- specifické otázky – např. nové frazeologizmy a kolokace, zásady redakčních norem, metoda hodnocení překladů atd.;
- Práce v týmu.

V této podsekci studenti často podrobně vyjmenovávali, co se naučili – nová slova, neznámé bibliografické položky, pravidla pro psaní podle normy atd.

Podle většiny účastníků byl nedostatek času. V dotaznících se často objevovalo krátké jednoslovné tvrzení „čas“. Někteří z nich dodali, že nebylo dost času na důkladnou analýzu překladu, na dokončení všech cvičení, na diskusi o konkrétních příkladech, na delší práci ve dvojicích a že nebylo dost času na lepší seznámení se zahraničními kolegy.

V podsekci, co by chtěli/očekávali, byly následující odpovědi:

- více času na týmovou práci, diskusi o problémech překladu;
- větší zaměření na jednotlivé příklady;
- více takových setkání.

Dotazníky po druhém dni semináře

Po druhém dni semináře studenti odpovídali na následující otázky:

1. Kolika setkání semináře (po půl dni) byste se chtěli během magisterského studia zúčastnit?
2. V jakém formátu byste nejraději poskytli 15 hodin překladatelských aktivit?
3. Které téma byste chtěli dále procvičovat/prohlubovat?

Na první otázku odpověděla naprostá většina respondentů, že by se rádi zúčastnili 2-4 pracovních setkání.

Převážná většina také upřednostňuje formát workshopu podobný tomu, který jsme navrhli v pilotním projektu.

U třetí otázky nebyly odpovědi tak jednoznačné. Většina navrhovaných oblastí, kromě strojového překladu a posteditace, byla pro studenty zajímavá. Nejvíce hlasů získala podotázka navrhuující prozkoumat kolokace a frazeologismy: "Určitě chci jít hlouběji". Nikdo neuvedl, že by se tímto tématem nechtěl zabývat podrobněji.

3. W ilu spotkaniach warsztatowych (po pół dnia) chciałbyś/chciałabyś wziąć udział podczas studiów mgr?

[Więcej szczegółów](#)

● w żadnych	0
● od 2 do 4	4
● od 5 do 6	2
● od 7 do 8	1
● jeszcze więcej	1

Pytania

Odpowiedzi **9**

2. W której formule wolałbyś/wolałabyś realizować 15 godzin zajęć przekładowych:

[Więcej szczegółów](#)

● 1,5 h raz na dwa tygodnie	3
● warsztatów w 2 blokach po pół...	4
● ani jedno ani drugie	1

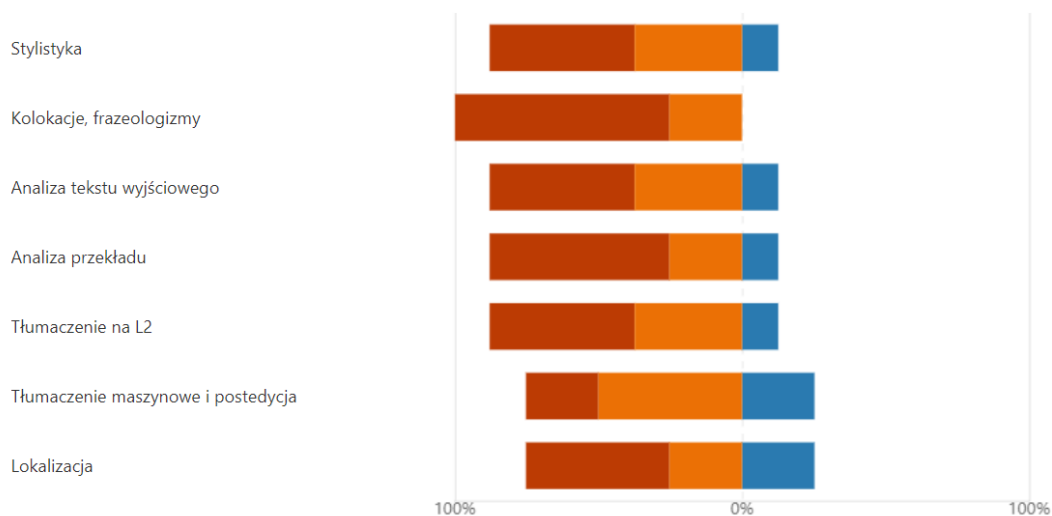
Pytania

Odpowiedzi **9**

5. Który z tematów chciałabyś/chciałbyś jeszcze poćwiczyć/pogłębić?

[Więcej szczegółów](#)

■ zdecydowanie chcę pogłębić ■ raczej chcę pogłębić ■ raczej nie chcę pogłębić ■ zdecydowanie nie chcę pogłębić

Závěry

Na přípravě a realizaci všech tří ročníků pilotního semináře se podílely všechny tři univerzity projektu.

Přednášející si mohli prakticky vyzkoušet rozdělování úkolů, vzájemnou komunikaci, pomoc při získávání zajímavých materiálů, spolupráci na konkrétních souborech, používání nových výukových metod a využívání aplikací pro obohacení výuky.

Mohli si také vyzkoušet týmovou výuku – technické možnosti takového uspořádání, etiku výuky s další osobou. Důležitým aspektem takto organizovaných aktivit byla také volba jazyka vedení schůzek nebo jejich částí.

Školitelé i účastníci ocenili pořadí navržených témat, která jako spirála rozvíjela další oblasti znalostí a kompetencí.

Na workshopu si studenti mohli vyzkoušet, jak může vypadat mezinárodní výuka.

Ukázali, že počet kilometrů, které dělí Katovice nebo Ostravu od Skopje, není nepřekonatelná vzdálenost.

Posílily sebevědomí studentů, kteří si sami vyzkoušeli, že i v jiných zemích studenti procházejí fázemi učení cizího jazyka postupně a různou rychlostí.

Provedená cvičení byla účastníky vysoce hodnocena.

Ukázalo se, že některá řešení je třeba přeformulovat, zejména pokud jde o množství času přiděleného jednotlivým úkolům.

Model převrácené třídy se ukázal jako velmi dobré řešení pro skupinu s různou úrovní. Skupina měla zkušenosti s různými typy překladatelských kurzů, takže to, co bylo pro některé nové, se pro jiné opakovalo. Materiály připravené před seminářem pomohly tuto úroveň vyrovnat, takže se studenti po zahájení semináře mohli cítit pohodlně.

Hodiny v mezinárodním složení umožňovaly překladová cvičení v různých jazykových kombinacích (z L2 do L1, z L1 do L2, ale také z L3 do L2). Tento model by bylo jinak velice obtížné aplikovat na výuku v tradičním akademickém formátu.

Během pilotních aktivit se ukázalo, že se vyplatí věnovat poměrně dlouhou dobu počáteční integraci skupiny. Dostatek času na představení se a pár slov o sobě, bez tlaku nabitého programu, vedl k dobré atmosféře během všech následujících dnů workshopu.

Materiály použité na semináři jsou účastníkům k dispozici i po skončení kurzu. Budou také zahrnuty jako intelektuální výstup projektu (O6) v podobě e-learningových materiálů.

Je třeba zvážit, zda by stacionární forma překladatelského workshopu nebo jeden den stacionární a druhý den online nepomohla vyřešit jediný nedostatek workshopu, který zaznamenali jak přednášející, tak účastníci – nedostatečné množství času. Studenti nebyli spokojeni se zkoumáním příkladů kvůli omezenému množství času. Účastníci se také rádi

setkali s kolegy z jiné země. Ve stacionární verzi těchto aktivit lze diskuse přenést na přestávky a získat další prostor pro integraci během přestávek a společných jídel.